

AloitUS- ja tavoitevaihe / Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045

Maakuntahallitus 31.08.2026

15/03.02.00.00/2026

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus teki kokouksessaan 26.01.2026 (§ 11) periaatepäätöksen, että Pohjois-Karjalassa lähdetään laatimaan uutta kokonaismaakuntakaavaa. Kokonaismaakuntakaavasta käytetään jatkossa nimeä Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045. Nyt käynnistytävä Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 on tarkoitus laatia uuden alueidenkäyttölain sisällön mukaisesti ja valtakunnallisesti yhteensopivassa tietomallimuodossa. Työn tavoitteena on laatia kokonaismaakuntakaava, joka hyväksytyksi tultuaan kumoaa nykyiset voimassa olevat neljä (vaihe)maakuntakaavaa. Uusi maakuntakaava kokoo näin eri maankäyttömuotoja koskevan tiedon selkeäksi yhdeksi kokonaisuudeksi.

Hallitus on antanut esityksensä uudesta alueidenkäyttölaista (70/2026), ja se on parasta aikaa eduskunnan käsittelyssä. Uusi alueidenkäyttölaki tuo uusia sisältövaatimuksia ja sitä kautta lisäselvitystarvetta, mutta se tulee myös rajaamaan maakuntakaavan vain maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviin asioihin. Seudulliset maankäytön kysymykset jäävät jatkossa kuntien maankäytön vastuulle. Uuden alueidenkäyttölain on määrä tulla voimaan 1.1.2027, joten maakuntakaavatyö käynnistyy vielä alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisesti, joka astui voimaan 1.1.2025.

Maakuntakaavan käynnistämisen taustalla ovat näiden lainsäädännöllisten muutosten lisäksi myös useat toimintaympäristössä viime vuosina tapahtuneet muutokset. Geopoliittinen tilanne on 2020-luvulla muuttunut, ja se on vaikuttanut erityisen paljon rajamaakuntiin eli myös Pohjois-Karjalaan. Raja on käytännössä ollut kiinni jo vuosia, ja se vaikuttaa maankäytönkin kysymyksiin monin eri tavoin, esimerkkeinä liikennejärjestelmän ja energiantuotannon kysymykset. Sen ohella puhdas siirtymä, ilmastonmuutokseen varautuminen, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus ovat kaikki vahvasti keskustelussa ja vaikuttavat myös maakuntakaavan laadintaan. Uuden maakuntakaavan tavoitteena halutaan samalla myös tunnistaa ja löytää mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamiseen, maakunnassa tarvitaan erityisesti uusia työpaikkoja. Tavoitteena onkin maakuntakaavalla mahdollistaa ja tukea kestävä kehitys mukaisesti kasvua Pohjois-Karjalassa.

Maakuntaliiton toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti nyt on laadittu alueidenkäyttölain 63 §:n mukainen "Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos". Sen mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutustenarvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman rinnalle on laadittu lisäksi "Lähtökohdat ja alustavat tavoitteet" -asiakirjaluonnos. Sen tarkoituksena on kuvata tarkemmin kaavatyön lähtökohtia, tavoitteita ja selvitystarpeita, ja mahdollistaa näin kaavan eri sidosryhmille ja kaikille osallisille parempi tilannekuva heti kaavatyön alussa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä lähtökohdat ja alustavat tavoitteet asiakirjat asetetaan maakuntahallituksen käsittelyn jälkeen julkisesti nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot. Lisäksi syksyn 2026 aikana pidetään

alueidenkäyttölain mukainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu. Edellä mainittujen käsittelyjen jälkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulee vielä maakuntahallituksen hyväksyttäväksi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää myös esityksen Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 laatimisen organisoinniksi. Tähän liittyen esitetään nimettäväksi maakuntahallituksen edustajista koostuva viisihenkinen maakuntakaavatyöryhmä ja sille puheenjohtaja.

Maakuntajohtajan päätösehdotus

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 laatimisen
2. hyväksyä sen osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksen ja lähtökohdat ja alustavat tavoitteet luonnoksen,
3. asettaa ne julkisesti nähtäville sekä valtuuttaa maakuntaliiton toimiston tekemään mahdolliset tekniset korjaukset ja pyytää siitä lausunnot sekä
4. nimetä keskuudestaan maakuntakaavatyöryhmän (viisi jäsentä) ja sille puheenjohtajan.

Päätös

Lisätietoja Pasi Pitkänen, suunnittelujohtaja
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400 832 572